

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szorkesztség és kiadóhivatalt: György Jakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lap-szerzemel részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.

Megjelentik a lap Minden Szerdén. Kéziratok nem adatnak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, COVVID.

Nyitottéri cikkelek soronként 40 filléret közziltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külföldön) 19 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak.

Márczius 15.

szabadágunk ragyogó hajnala légy üdvözölve! Annyi szenvedés, százasodás küzdés, annyi hányattatás után végre felderengett Hunnia kék egén is a szabadság fénylő csillaga. Az eszmékben, hazafias tevékenységben tündöklő reformkor-szavának magasztos fénypontja volt e dicső nap.

A honfiai szív még hazája rabaságán kevergött, de a keblekben élt a remény, hogy Árpádnak lenne a hősök hazája szabad lez, a bilincs csörgése megszűnik a sz az édes, mámorító szabadság pillanata is eljövend. S im a remény nem volt hiábavaló, a rab orozálmán szétépté lánczeit, melyek tagjait megkötve tarták a hazafiai munkásság és tetterő dicső koronájával elérkezett a nap, melynek határai világraszólók valának a megmutatták, hogy a magyart, ha le is lehet a hatalom, az erő bilincseivel nyugtózni egy időre, szabadságától, mindenétől nem foszthatja meg semmi, mert Titánok kelnek annak védelmére.

Az elnyomatás hosszú évei alatt felgyülemlett honfiai bánat, keserv egyet-vevő lelkesedésben tört ki e napon s a lelkesedés tetté alakulva, a hazaszeretet ragyogó példáiért támogatva szülte meg márczius 15-én Féltemnek keletkeztek e napon, kik vezéreltetve a keblükben lángoló honfi tüstől a „Szabadság” „Egyenlőség” és „Testvériség” magasztos jelzava alatt lélelmet nem ismerve, vissza nem járva a hatalmas jászóit nagygyűléstől tarték meg a rubaságot, tettere buzdították a felébredt nemzetet, hogy eltiprot jogait, és szabadságát követelje vissza. A lelkesedés, a felébredt honfiai tetterő fényes jutalmá a reform korok alatt oly forró onhajított sajtó szabadság vala a nap első drága gyümölcse.

Lepattant a sajtótól az a megrozsdásodott nyúl, a cenzúra, mely vaskarmokkal örökösödött a hazafias lelkesedésnek minden nyilvánulása felett, mely nem engedte, hogy a honfi szív elnyomatása felett keseregjen a mely ellojtott minden

hazaszeretettől eredő lelkesedést, az által hogy a kinyomatást eltiltotta a mely mély börtönbe dobta azt, a ki e kínos rabaság ellen fel merse emelni szavát. A sajtó foglyának Táncsicsnak börtönéről leesnek a lakatok a a honiszeretet mámorában uszó lelkes csapat utjongva viszi magával üdvözölve a szabad sajtót, annak kiszabadított foglyát.

A sajtó első szabad terméke a lángelkű Petőfinék „Talpra magyarn”-ja ezer meg ezer példányban forog közkézben, a dalnok még lelkesítően zúgja oda: „Rabok legyünk, vagy szabadok. Ez a kérdés választások” a a szent eskütétel ez-er meg ezer torok viszhangozza „A magyarok Istenére esküszünk, eskütünk, hogy rabok tovább nem leszünk”.

Az első diadalról, annak fényességétől felbuzdított honfiak tovább mennek hogy lerázzanak mindent, a mi lélezetlenül tartja a szabadságot s a mit a magyarnak nem szabadott törnie, ha méltó akart lenni az ösökhöz, a kiknek tátorihatatlan hazaszeretete nagygyűlést, a ha nem akarta meggyalázni történelmét, melynek lapjain bár sürtn fordulnak elő e nép milliónyi szenvedései, küzdelmei, de fényesen ragyognak elő az ösök dicső tettei, a régi dalias idők, melyek nagygyűlést, bámulattá tették a hazát.

Az a 12 pont, melyet a honfiak élükön dicső vezetőkkel követeltek, összefoglalja volt a nemzeti általános olhajuk. Nekünk törvényelvtől egyenlőség, népképviselőlet, független felelős miniszterium, sajtó szabadság kellett, az elnyomatás szomorú évei alatt nem fejlődhetett, polgári büntető törvénykönyvünknek új szerkezetet kellett adni, az öniség eltörlése égető létkérdésé vált. S ezeken kívül még számos dolog volt a mi halasztást nem tűrő elintézésre várt.

E nap dicső fénykörében a nemzeti vágyak mind előtérbe léptek s e nap el-nem enyésző dicsőségének következményekéül, hogy e nemzeti olhajok mind teljese-désbe mentek s az erre vonatkozó törvények a nemzeti lelkesedés e napon megnyilatkozott, vissza nem lojtható nyilván-

ulásoknak beállítását alatt nemsokára szentesítést nyertek.

S e nappal, — melynek ragyogása minden honfiai keblet be kell töltsön — kezdetét vette dicső szabadságharcunk; jöttek a diadalmas csaták, melyeknek folyama alatt megmutatta nemzetünk a világnak, hogy még nem fajult el Árpád vére; s azután jött a megaláztatás, a szomorú elnyomatás, melynek tartama alatt a honfiai keblek még fűjőbban éreztek a forrloban szeretők legifjított hazájakat.

S azután jött a fultámadás ismét, midőn az 1848 márczius 15-én haragot taitott eszmék újra felébredtek, a nagy részben elfogdást nyertek.

Legyen innep ez a nap, a márcziusi hősök dicső emléke kapcsolja a hazaszeretet szent hevelét egybe a honfiai szíveket, e nap elhervadhatlan diadala járja át minden magyar keblét, osztozzék mindenki tiszta szívvel az általános nemzeti örömben, mely e napot üdvözli s ne feleldegy honfi se, hogy a nemzet kivívott szabadsága drágább mindennél!

— s — d.

Képviselő választók összejárására a küllöttségek megvalasztattak a központi választmány e hó 7-én tartott gyűlésé-lyek melyek működtetéseket azonnal megkezdé-tek. Felhívjuk ezen oly fontos közügyi aktusra a képviselő választásra jogosultak figyelmét. Egyelőriant e dologról jövő számunk részletesebb ismertetést fog közölni.

Madófalva — szászrégeni vasút kiépítése ügyében tudvaleoleg megyénk törvényhatóság bizottsága felhívta a megye képviselőit, hogy ez ügyet nyílt ülésen hozzák szóba, minek folytán Várossy Gyula a csikarézfalvi kerület országgyűlési képviselője f. év és hó 6-án a parlament ülésén nyílt fel-szólítást intézett Hegedűs miniszterhez az iránt, hogy a madófalva — szászrégeni vasútvonal ki-fog-e épüljön s mikor, mert ennek szük-szer-ségét fogalmi, kereskedelmi, ipari és helyi fontos érdekek indokolják. A miniszter a ké-részt márczius 9-én felett s kijelentve, hogy nemcsak helyi de országos érdekek is parancsolják, hogy az 1895. évi VII. t.-cz. alapján e vonal kiépíttessék s ehhez azonnal hozzá-fogjanak, millelyt a pénzügy miniszter e célra a költségvetési javaslatot beterjeszti.

Kereskedelmi és ipar-politika.

A képviselő háiban folyó hó elején tárgyalás alá került kereskedelmi miniszteri tárcza felett megindult vitában alig két egyn felemlés után a 9-iki ülésben Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter tartott egy két óra beszédet, mely a tárczája körébe tartozó nagy fontos-ság kérdések komplexumának megvilágosítá-sa, eddig elért eredmények ismertetése és a jövő feladatainak vizsgálása volt.

A minden oldalról élénk helyeslésre talált beszéji jellegét nem a hangzatos frázisok és tudományos fejtegetések tették érdekessé, hanem annak a komoly törekvésnek nyílt kifejezése, melylyel az ország kereskedelmi és ipari felvirágoztatása s az egyes existenciák kereskedé-sességének növelése érdekében akar munkálkodni.

A maltra nézve a miniszter beszámolt az-zal, hogy a külkereskedelem fejlesztése céljából a szaktudósoktól intézményét léptette életbe a kereskedelmi múzeumot újra szervezte, mial-tal elérte azt, hogy annak üzleti része üzleti alapra van fektetve, az állam kezébe önállóan koncentrálvá és hogy az új rendszer életbe lépte óta pár hónap alatt a forgalom az eddigi-hez képest nagymértvben növekedett; valamint a távolabbi országokkal is a direkt összeköté-s barmatatos módon gyarapodott.

Intézkedett az iránt is, hogy a Bácsban megjelenő konzuli jelentések egyidejűleg Buda-pestben megjelenjenek magyar nyelven és az ér-deklődőknek ingyen ezetosztassanak.

Ipari szakoktatásra főképe a vidéken a mult évben 1 1/2-ed millió befektetését eszközölt, hogy azoknak színvonalát emelje, mely szakok-tatás iránt igen élénk érdeklődés mutatkozik miert is törekedni fog új intézetek létesítésére s a meglévők fejlesztésére.

A gyári-, házi- és kézmű-ipar fejlesztése egyik legfőbb feladatát képezvén, itt eddigi el-járásából eredményekre is bivatkozhatott. Mígta miniszter ugyanis létrejött és illetve épült fel-ben 24 gyár, 29 millió koronával, melyek 7900 munkának adnak keyeret, s ezen gyár-ka közlő a szövetkezeti iparban 8 új és 2 meg-nagyobbított gyárral vagyunk képviselve, ugy-hogy a mult évben létesített gyárakban a szövet-ézők száma kétszeresen meghaladja az eddigi-t, illetve 330 szövetkezőkkel van ma több, mint

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A boldog férj.

— Rajz —

Olyan boldog kártyást, ki kászakarva veszi és erőnek erejével tukmálja rá ötvené-s és százasaai ell-af-lerre, nem látott még a vilá-g.

Ha nem látott, nézze meg Bodrogi Manó a kaszinóban: ő így játékos e perczben. Veszté és veszíteni akar, pedig istentelen-fakar.

Sőt még a játék kezd-letén is, mikor az első 5 forint vesztéséget hi kellett fizetnie, olyan rosszul esett, mintha fél szemétől kellett volna megválnia.

Sose bánna a vesztésé, Bodrogi bácsi csillapították a kibicé — a ki szerencsétlen a kártyában, szerencsés a szerelében.

Czelozni akartak ezzel a 65 éves öreg ur 25 éves szép ifja f-leségére, de oly gyanssan hanyorgattak, mintha éppen azt mondták volna, hogy hiszi a szösz!

Bodrogi bácsi is a feleségére gondolt és jámbor együgyűségében valóban 6 is úgy kép-zelte, hogy no már ha még a kártya is így mut-atja, akkor ő igazán boldog férj s mosolygói bezzá bambán.

Az ellenfele pedig, a ki szerencsének bi-zonyán a játéknál, Fehér Laci volt, az a ki-tőlő tuncos, szellemes és kedves társalgó, h-tes párbejőző és elegáns gavallér, a ki nagyon

csapta a szelét a szép Sárikinak, Bodrogi fe-leségének, lány korában.

Bodrogi bácsi nem potrohos alakjának, sem halogós szemének, sem a jó és rossz idő-járásról elszuszogott elméltatásának, sem a megyebálon kapott poának — egyáltalán nem ilyen jeles tulajdonságának köszönhetette azt, hogy a világ és pap előtt a szép Sárika őt valija szerelme tárgyának. Pénzzel vette ezt is, akár-csak a 200 forintos nagy lajték pipáját. Bosz-szantgatták is sokan:

— Bodrogi bácsi! maga ki hamis: meg-vá-árolta a legzebb asszonyt! Vigyázzon, ő ia hamis lez: megzúlik!

— Ho—hó! Tegyük fel, ha pénzzel még meg is vettem, akkor annál inkább az enyém. Eppen úgy nem hagyhat a feképél, mint ez a pipa, a melyet én vettem, a mely az enyém.

Ez az érvelése ugyan a gyafat volt, de a pipa hasonlatát sokszor használta, azért — e vajjon, mert a szép Sárika, mióta a szony lett, folyton halványodott, folyton véznább lett, mint egy árnyék és vékonyaság tekintetében közötté e a pipaszár között joggal lehetett kombiná-cziókat följálatni.

Férje azonban a legboldogabb haldandók ázta magát. Valósággal imádtá nejét a itt eszembe jut a struccmadár, melyet földöznek a avatagban; s a ha egy odvas fahöz ér, olyké-pben éri biztosítottnak a megmenekülésé, ha ha odvába bedugja fejét. Ha ő nem lát senkit, úgy sejtí az o-toba, őt sem látja senki. Bodrogi bácsi is abban a boldog hiedelében ringatózik, hogy ha őt vakta tette a nagy szerelme neje

iránt, hát bizonyára a neje is éppilyen örjö-n-göleg szereti őt.

Ezért a kártyaszatnál is, a mint eszébe jutatlatták, hogy ő a szerelében szerencsés, örömmel vesztelte a pénzt, hiszen egy millió-s meg sem érzi a vesztéséget. Bármennyi eső hullott is le az égből, azért ead ezután is mindig lez.

Aztán ránézett ellenfelére, egykori vetély-társára, Fehér Laci-ra és szivből megajánlta szegényt. Milyen csnyáni kikoszarolta a szép Murányi Sárika, a kinek letesztésé ő, már mint Bodrogi ur, inkább kinyerte.

— Hadd nyerjen — gondolta. Legtöbb-ritt tegye jóvá a szerencse a szerelében a szegény fu iránt tanított mostoha viselkedését, hiszen amúgy is fölbőz ragadt szegény hivatalnok.

S eszébe jött az jámbor öreg urnak, hogy ni hiszen ez a Laci sokat udvarolt annak ide-jében feleségének, Sárikinak. Sok pénzt ráfe-csértel a kedves szép lányra a hóborító ifju. Most ő a férje azért is meg fogja téríteni a szerencsétlennek a kártyán.

Mikor tíz forintot épírt be tőle Laci, utána gondolta az öreg: no ez a csokor!

Mikor az ötvenét vágta zsebre Laci, földnyögött magában az öreg: no ez a „nacht muzik”!

A kibicék pedig híven ahhoz a kijelen-tésükhez, hogy a ki a kártyában szerencsés, a szerelében szerencsés, egyre szörnyűbböttek: — Jaj Bodrogi bácsi, milyen nagyon sze-reli a felesége!

Az öreg uszott a boldogságban. Már ma-dékosan a kártyát játszott, hogy annál többet veszítsen, s mikor egy pár ezer elszótt, irgy hangon czélozta házaséletére:

— Jaj de szerencsés! ki hogy vesztí!

S még örömben a vesztéségen félt meg-vendéget az őszeszt. Emlegették, hogy ilyen csoda ritkán fordul elő, mint egy szerdéses önnep. De a kit nagyon szeret a felesége, az csodákat is tud művelni.

Heggel lábult fölrel hazra tántorogva, fe-leségének csak hált helyét találta.

— Megszólt az asszony! szissment föl és egy ilyen tény a réseg főre úgy látszik, a korhely levestől is jószántúll, mert Bodrogi bácsi azonnal a helyzet magyarázatra emlekedett.

Panzsart alig tudták kacagás nélkül végighallgatni.

Még utköltöget is adott a kártya által Lacinak a vén boldog, hogy annál könnyebben szökhessegek. Még a somorus Nagybóji And-rás is kacagott! . . .

Somorus történet, mely kacagással feje-ződött be, fura história biz ez, mely csak le- van másolva az életből. S jó, hogy néha ilyen-pek is történnek okulásra azoknak, a kik azt hiszik, hogy a házasságos szerelm sem kell. A régi pogány világ elevenedik föl porából ugyanis: a kinek több pénze van, az vándorolja meg a szép lányt. De hát akkor mert nem csinálják egész örökösöm? Vegyemek 600-hatol! Legyalább, ha egy elszólik, még mindig marad más!

Ditrid.

m mennyi annak közzetése, melyet addig bírtunk. Továbbá 81 oly gyárosnak az alközlésében, a kiknek a tárgyban csaknem befizetésre tekinthető a 1/3 részét, hogy két-három év alatt igen jelentékeny gyárak fogának létrejönni.

A kis ipar fejlesztésére előszörben a szak-képzésnek szívesen emelőd, másodszorban a kisipari vállalkozók a valódi szakképzésnek és ismeretek megjelölésére kiképzésnek által, harmadik sorban a kis iparosok műveltségét előmozdít és megújítja a hitelmek javítását előmozdítja, már is intézkedéseket tett arra nézve, hogy a különböző mesterekből k-i-k kiképzésébe részesüljenek az újabb gépjárművek közre, s oda kíván hatni, hogy jó legyen kére közöttük az érdeklődés, mely e célból az országos központi bizottsággal együtt intézkedésekkel állapítja meg azt t. i., hogy kisoda, kit és mikor vonhat büntető-eljárás alá. A törvény 8-§-a szerint az eljárás megindítását 4 feltételnek köti, u. m.: 1. törvényes vád, 2. büntető-eljárás nyomatékos gyanúja, 3. törvényes bíróság és 4. törvényes eljárás.

A törvényes vád mint az eljárás megindításának egyik főkövetke abban áll, hogy az eljárásit csupán a vádra jogosított indítványon alapján lehet folytatni. Hogy kik a vádra jogosított azt a törvény 2. §-a határozza meg. A vádló érvenyesülése nyilvánul meg e §-a rendelkezésében, haladása az megjelölt eljárás képezt a mely szerint a bír., különösen bírői eljárásban kellő vád nélkül is eljárhat.

Ez általános szabály alól tett ugyan a törvény egyes esetekben kivételt p. a 95. §-ban, mely szerint a halaszthatlan nyomozó cselekményeket az ügyész indítványára előt is teljesítheti a vizsgálóbíró, továbbá a 106. §-ban, a mely szerint más tette és egyéne is kiterjeszthető a vizsgálat, mint a ki ellen eljárásnak alapjául szolgáló vád irányult, az 525 §-ban, a mely szerint a járri az ügyészségi megbízott indítványára előt is teljesíti a halasztást nem tűrő intézkedéseket, de a kivételek, az eljárás eredménye érdekében szükségesek és az elvonásorban nem jelennek.

Nem tévesztendő az szerint a törvényben kifejezett vád a feljelentéssel össze, mert ez csak arra van hivatva, hogy a hivatalos közlegyeket informálja, míg elölsőben a törvény szerinti vád, azaz vádlóindítvány a bünyperben álló egyik félnek perindítását cselekménye.

A bírői eljárásnak második kellek, illette a törvény szavai szerint az első, nyomatékos gyanú. Fogalma és jelentősége az, hogy a hatóság illetékes tiszti lelkisimótesen fontolják meg vajjon van e alap arra, hogy valaki ellen büntető eljárást indítsanak. A személyes szabadságnak, védelméül a hivatalos közlegyek komoly intézményül szolgát e kellek.

A nyomozásnak mely mint alább kifejtjem nem bírői eljárás, a nyomatékos gyanú nem alapfeltétel, hisz ez csupán a vádló tájékozására szolgál és gyanúsítottat nem oly sérelmes, mint a bíróság által határozottan elrendelt vizsgálat, mely azonnali azon nyomozati cselekményekhez, melyek az egyéni jog, szabadságot közelről érintik p. letartóztatás, házkutatás, szemle, lefoglalás stb., mir a törvényben meghatározott nyomatékos gyanúok szükségesek.

A harmadik kellek a törvényes bíróság, a törvény szavai szerint hatóság, az jelenti, hogy eljárni csak az van jogosítva, kit a törvény bírói hatalommal felruházott. A hatóság kifejezését azért használja, a törvény, mert a közig. hatóság is fel van ruházva büntető bírósággal az 1897. XXXIV. t. cz. 19. §-a szerint. Végül a negyedik kellek az eljárás törvényessége, mint fontos alkotmányjogi biztosíték azt jelenti, hogy a büntető eljárás nincs az eljáró bírót testésére bízva, hanem a törvény rendelkezéseinek megfelelőleg indítható meg és folytatható is.

Ezek után még az a kérdés merül fel, hogy az eljárásnak melyik tagozatát értjük a törvényben kifejezett „bírói eljárás alatt”, vajjon a nyomozatot is vagy csak a vizsgálatot illetve vád alá helyezést (közvetlen idézet).

Ha figyelembe vesszük a B. P. további rendelkezését, a mely szerint a nyomozatot a kir. ügyész a általa a rendőrség teljesíti, s bár a nyomozat folyamán a vizsgálóbíró is teljesíti egyes bírói cselekményeket, a nyomozat maga ugyaséban még is csak a kir. ügyész főbírói jogkörébe tartozik, míg a vizsgálói kitérő bírósági rendeltetés el és teljesíthető: tisztán áll előt, hogy bírői eljárás alatt a nyomozat nem, hanem csupán a vizsgálat és a bünyper est követő része értendő.

A törvény 2. §-a következők: „A vádat rendszert a kir. ügyészség képviseli. A 42. §-ban meghatározott esetekben a kir. ügyészség helyett sértett veheti át a vád képviselőt.

előleges, a kö lése büntetőeljárás minősítésének viszonya az eljárásba, a hatóságok elfoglaltan eljárásának biztosítása, sürgős intézkedések, határidők, pénzbírásg, és pénzbüntetés és a perben álló személyek elnövesése.

Lásunk ezért egyenként:

A. B. P. 1. §-a így hangzik:

Büntető ügyben bírói eljárás csak a törvény értelmében, vád alapján és csak az ellen indítható, a kit büntetni, vétség vagy kihágás nyomatékos gyanúja terhel.

Büntetőeljárás alatt nem alkalmazható más büntetés, mint a melyet bírói hatalommal törvényesen felruházott hatóság törvényesen eljárná kimondott.

E §. összefüggésben áll a btk. 1. §-ával, ames a cselekmény büntetőeljárásnak, és pedig a büntető eljárás megindításának alapfeltételül állapítja meg azt t. i., hogy kisoda, kit és mikor vonhat büntető-eljárás alá. A törvény 8-§-a szerint az eljárás megindítását 4 feltételnek köti, u. m.: 1. törvényes vád, 2. büntető-eljárás nyomatékos gyanúja, 3. törvényes bíróság és 4. törvényes eljárás.

A törvényes vád mint az eljárás megindításának egyik főkövetke abban áll, hogy az eljárásit csupán a vádra jogosított indítványon alapján lehet folytatni. Hogy kik a vádra jogosított azt a törvény 2. §-a határozza meg. A vádló érvenyesülése nyilvánul meg e §-a rendelkezésében, haladása az megjelölt eljárás képezt a mely szerint a bír., különösen bírői eljárásban kellő vád nélkül is eljárhat.

Ez általános szabály alól tett ugyan a törvény egyes esetekben kivételt p. a 95. §-ban, mely szerint a halaszthatlan nyomozó cselekményeket az ügyész indítványára előt is teljesítheti a vizsgálóbíró, továbbá a 106. §-ban, a mely szerint más tette és egyéne is kiterjeszthető a vizsgálat, mint a ki ellen eljárásnak alapjául szolgáló vád irányult, az 525 §-ban, a mely szerint a járri az ügyészségi megbízott indítványára előt is teljesíti a halasztást nem tűrő intézkedéseket, de a kivételek, az eljárás eredménye érdekében szükségesek és az elvonásorban nem jelennek.

Nem tévesztendő az szerint a törvényben kifejezett vád a feljelentéssel össze, mert ez csak arra van hivatva, hogy a hivatalos közlegyeket informálja, míg elölsőben a törvény szerinti vád, azaz vádlóindítvány a bünyperben álló egyik félnek perindítását cselekménye.

A bírői eljárásnak második kellek, illette a törvény szavai szerint az első, nyomatékos gyanú. Fogalma és jelentősége az, hogy a hatóság illetékes tiszti lelkisimótesen fontolják meg vajjon van e alap arra, hogy valaki ellen büntető eljárást indítsanak. A személyes szabadságnak, védelméül a hivatalos közlegyek komoly intézményül szolgát e kellek.

A nyomozásnak mely mint alább kifejtjem nem bírői eljárás, a nyomatékos gyanú nem alapfeltétel, hisz ez csupán a vádló tájékozására szolgál és gyanúsítottat nem oly sérelmes, mint a bíróság által határozottan elrendelt vizsgálat, mely azonnali azon nyomozati cselekményekhez, melyek az egyéni jog, szabadságot közelről érintik p. letartóztatás, házkutatás, szemle, lefoglalás stb., mir a törvényben meghatározott nyomatékos gyanúok szükségesek.

A harmadik kellek a törvényes bíróság, a törvény szavai szerint hatóság, az jelenti, hogy eljárni csak az van jogosítva, kit a törvény bírói hatalommal felruházott. A hatóság kifejezését azért használja, a törvény, mert a közig. hatóság is fel van ruházva büntető bírósággal az 1897. XXXIV. t. cz. 19. §-a szerint. Végül a negyedik kellek az eljárás törvényessége, mint fontos alkotmányjogi biztosíték azt jelenti, hogy a büntető eljárás nincs az eljáró bírót testésére bízva, hanem a törvény rendelkezéseinek megfelelőleg indítható meg és folytatható is.

Ezek után még az a kérdés merül fel, hogy az eljárásnak melyik tagozatát értjük a törvényben kifejezett „bírói eljárás alatt”, vajjon a nyomozatot is vagy csak a vizsgálatot illetve vád alá helyezést (közvetlen idézet).

Ha figyelembe vesszük a B. P. további rendelkezését, a mely szerint a nyomozatot a kir. ügyész a általa a rendőrség teljesíti, s bár a nyomozat folyamán a vizsgálóbíró is teljesíti egyes bírói cselekményeket, a nyomozat maga ugyaséban még is csak a kir. ügyész főbírói jogkörébe tartozik, míg a vizsgálói kitérő bírósági rendeltetés el és teljesíthető: tisztán áll előt, hogy bírői eljárás alatt a nyomozat nem, hanem csupán a vizsgálat és a bünyper est követő része értendő.

A törvény 2. §-a következők: „A vádat rendszert a kir. ügyészség képviseli. A 42. §-ban meghatározott esetekben a kir. ügyészség helyett sértett veheti át a vád képviselőt.

A büntető törvények szerint csak felhatalmazás vagy kivétel alapján üldözhető büntetőeljárás a vád képviselőtől kitérőleg a kir. ügyészség jogosság.

Magánvádra üldözendő vétség és kihágás esetében (41. §) a vádat első sorban a rendszert a sértett képviseli.

E §. azt határozza meg, hogy kik vannak jogosítva a 1 §-ban meghatározott vád emelésére.

Előre bocsátja általános szabályként az 1871. XXXIII. t. 17 §-d) e) pontjának megfelelőleg, hogy erre rendszerint a kir. ügyészség van jogosítva és pedig nem csak a hivatalból, hanem a magánindítványra üldözendő büntetőeljárás esetében is. E §. első pontjában általánosan hanglyozott „rendszerint” kifejezés és e mondat előre bocsátása jelzi azt, hogy a vád képviselőt tekintetében ez a szabály.

A §. többi pontjai azokat a kivételeket állapítják meg, a melyekben a kir. ügyészség kívül más van jogosítva a vád képviselőt, vagy a melyekben a kir. ügyész vádképviselőt bizonyos feltételek után köv.

A hivatalból és magánindítványra üldözendő büntetőeljárásokra nézve e §. második pontja „subdeinit” azaz ha a kir. ügyész vádat nem emel a sértett fel ruházva fel a vád képviselőt. E rendelkezésével az ugynevezett pótmagánvádi intézményt vezet be eljárásunkba. Hogy ki tekintendő sértett félnek, azt később a 13 §-nál fogom kifejtani.

A pótmagánvádi gyakorolhatóságának feltételeit a részleteit pedig a B. P. 12 §-a határozza meg.

A harmadik bekezdésben a btk. 250-272 §-ban meghatározott ugynevezett felhatalmazás vagy kivétel alapján üldözhető büntetőeljárásokra nézve határozza meg a törvény a vád képviselőt az ext kizárólag a kir. ügyészségre ruházta. A kizárólag kifejezés e helyütt azt jelenti, hogy ezeknél tehát sem fő, sem pótmagánvádnak nincs helye, így ha e büntetőeljárások esetében a kir. ügyész a vádat elejti, azt senki át nem veheti.

Végül a §. utolsó bekezdése a B. P. 41 §-ában meghatározott magánvádra üldözendő vétségek és kihágásokra nézve határozza meg a vád képviselőt akkép hogy ext első sorban és rendszerint a sértett képviseli. Ez a főmagánvádi esete.

Hangsúlyozom e helyütt, hogy a magánvádra üldözendő büntetőeljárások össze nem tévesztendő a magánindítványra üldözendő büntetőeljárásokkal, mely utóbbiakra nézve a vádat, mint előre bocsátottat rendszerint a kir. ügyész és csak subdeinit a sértett képviseli.

Magánvádra üldözendő B. P. 44 §-a szerint csupán a 250., 251. §-ai szerint minősített tárgyak, a btk. 201. §-a szerinti bűntörvény, a btk. 327. §-a szerinti levél és táviratgyűjtők megsértésének vétsége, a btk. 332. §-a szerinti magánlakás sértés, a btk. 418. §-a szerinti ingó és 421. §-a szerinti ingatlan vagyon rongálás és a btk. 301. §-a szerinti könnyű testi sértés vétsége, továbbá a kih-btk. 120., 127. §-a szerinti tulajdon elleni kihágások, végül az 1895. XL. t. cz. 8. §-ai szerinti minősített védjegy bitorlás vétsége. Ebben a btk. 329. §-a szerinti hamisítvány vétsége, a btk. 238., 244., 296. §-a szerinti nem bünteték, a btk. 229. §-a szerinti családi állás elleni büntetés, a btk. 260. §-a szerinti hatóság elleni rágalmasz, 399., 390. §-a szerinti minősített csalás stb. magánindítványra üldözendő büntetőeljárások.

E §. utolsó pontjának az a kifejezése, hogy magánvádra üldözendő büntetőeljárásoknál a vádat rendszerint és első sorban a sértett képviseli, azt jelenti, hogy ez esetekben a kir. ügyész rendszerint nem vesz részt a vád képviselőt és a sértett közvetlenül önállóan emeli a vádat.

E szabály alól is tesz azonban a törvény kivételt és ép azért nem használja a „kizárólag” kifejezést, a mennyiben a B. P. 41. §-a szerint a kir. ügyész kösérdekből ez esetekben is átveheti a vád képviselőt.

A 3-ik §. eszevege a következők: „Csak magánindítványra üldözendő büntetőeljárás mint az indítvány megtétele (90 §) előtt nyomozat nem teljesíthető, vád nem emelhető és bírói eljárásnak nincs helye.”

E rendelkezés a sértett fél egyéni érdekeit és a családi életnek kímélését alapszik és összhangban van a btk. 110. §-ának rendelkezésével, a mely a sértett fél indítványának hiányát az eljárás megindítását hátró ok gyanúnt állítja fel. E §. rendelkezése szerint az indítványra jogosult indítványának megtétele előtt még nyomozat sem teljesíthető. Sem a kir. ügyészségnek sem a rendőrségnek nincs joga ily indítványt kijárni, csak a sürgős elnyomozati intézkedéseket is megtenni, kivéve azon esetet, ha kötelező

van az iránt vajjon a büntetőeljárás maga indítványra üldözendő e?

Például ha a rendőr látja a miedő egy nő titokban egy értékes dobosnál a hátsó kijárni és azokról később a letartóztatás, felolvaságra vonatkozólag, habár később kiderül, hogy az a házban az szolgálja vagy talán neje volt.

Ki nem ismételt, hogy a büntetőeljárásoknál a magánindítvány megtétele a létező esetben a princípiálisvádjaga a kir. ügyészségé ill. ellentétben a magánvádra üldözendő büntetőeljárásokkal. Indítványi büntetőeljárásoknál a magánindítványra jogosult a vádló jogokat nem gyakorol, tevékenysége az indítvány megtételével be van fejezve, azt vádat asztán a kösérdő veszi át. Nincs ugyan a törvényben kifejezve, de a magánvád természetéből önként következik, hogy a magánvádra üldözendő büntetőeljárásoknál a vád emelése, illetve indítvány megtétele előtt nyomozatnak szintén nincs helye. (Folyt. köv.)

A megyei közigazgatási bizottság üléseiről.

Csközkezdés március 13.

A közigazgatási bizottságnak, melyen főispán ur távolléte miatt Bezec Antal alispán elnököl ma igen rövid ülése volt. Egyéb ügyek kevés száma mellett a gyűlés tárgyait inkább az előadói jelentések képezték, melyek szintén csak az ügyforgalom statisztikailag ismertetésére szorítottak.

Mint sajnos jelenség azonban a tiszti főúrvas jelentéséből fellelhetjük, hogy a közigazgatási állapot február havában teljesen rosszabbodott, mennyiben bevagytorlózó betegségek száma 61-ről 179-re emelkedett föl. Ez nagy szám kétharmad részét a kanyaró teszi ki, mely betegséget Csomortán, Csobolfa, Várdolva községekben aragott nagyobb mértékben, annyira, hogy az iskoláztatást is be kellett szüntetni.

A járvány jelenleg szűnőfélben van a elég enyhe lefolyás volt. 116 beteg közül meghalt 3, az az 2 6/10. A komolyabb járványok a m. a. vörny-Rom-tól származóban van, minek folytán a helygymnáziumtól kért járványos kiküldetés fölöslegessé vált.

Dacára a megbetegedések nagy számának a (nyolcvan számban előfordult betegségek enyhebb lefolyása folytán a halálos arány 6.7% nál a múlt h 16% káival szemben erőveszetesen javult.

A szeredai közkórház betegforgalma is a múlt hónap reaktív nagy volt. Gyógykezelést összesen 97 egység, kik közül gyógyulva elbocsátott 51, maradt március havára gyógykezelés alatt 46 beteg.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint Both Ferencz szülőgyi tanfőnök és Cseke Ferencz szentimentális népiokolai tanító az országos tanítói nyugdíj intézetbe felvettek.

A vallás és közoktatási miniszter a szeredai, gymnasziák, borszaki, hollói és tölgyesi állami elemi iskolák könyvtárai részére „Népevelő könyvtára” című könyvkínáló válalathoz megjelölt füzeteket megrendelni, a a csikgyeai állami elemi népiokolai részére leszerezendő tologók költségei 96 koronát engedélyezni méltóztatott.

A megye alispánja bejelentette azon folyamódványokat, melyek a szeredai gyogyésztár személyjogának elnyeréséért hozza be a btk. Beérkezett pedig két kérvény és pedig az Székely Miksa békányi és Gy. Gáspár Árpád szeredai gyogyésztárak, melyk mindenképen minősítendő tárgyat ígértek, de tekintettel arra, hogy az érdekelt város községé Gyász Árpád mellett nyilvánított, a tekintettel arra, hogy Gyász Árpád a kérdéses gyogyárt 13 év óta önállóan kezeli, elvon semmi kifogás nem létezik a Gyász család birtokában volt: annak személyes jogosítványa Gyász Árpád gyogyésztárnak adomáypostáját a arról a helygymnázium is érvényesíteni határozottak.

Gyergyó-Alfalu községnek az ottani postahivatalnak távirátval való összeköttetés iránt beadott kéreke kereskedelmi miniszter urhoz pártoldelegált beérkezett.

Vallás és közoktatási miniszter ur rendelkezése folytán a megye területén lévő összes óvodák tankötelese gyermekeknek a 1900/1901. évre való összerakása elrendeltetett.

Végül megemlítjük hogy a gyűlés nevesesebb tárgyat a közigazgatási összes ágazatokról szerkesztett évi jelentés képezté, mely a kormányhoz van intézve.

Ebben a bizottság ismételten kifejezte: a) hogy az anyiszor árgézet bírtkörrendezés lassan halad, különösen az azal számokból formáltatás az nagy közlegyek miatt. b) hogy a büntető nyomozati ügyekben beállott változás egyik merítete az amegy ismételten közigazgatást, a kijelenté a közig. bizottság, hogy ha a büntető eljárásnak a legnevesesebb, legnagyobb tapasztalt és orvostudományi része a közigazgatásra bizottat, továbbá a legnevesesebben parancsot elárké az abhoz alkalmas munka erőből is gondoskodni, mert ha azt a szolgáltrák jól akarják végezni, akkor a közigazgatási összes ágalt köségeket elhanyagolják;

NEM HULL A HAJ, NINCSTÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonat, melyet évek hossza során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopasodást.

Felfedeztem és százszoros pengéssel fizetek, ha kózszerű használat után rögtön meg nem eszik a hajhullás, kopaképsődés és mindennemű fejbőrbetegség.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikkek-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12. sz.

[19] 6-20

Erdélyi főraktár és veszerképviselő: GÖTHÉ GYULA, illat- és piperecikkek nagykereskedője, Gyulafehérvár-Póster.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal elküldöm!

Egyedüli készítő és széjjelkúldési raktára. Dobó Nándor, uri, uői és színházi fodrász, Budapest, Nefelejts-utca 27.

Sz. 984/900.

[55] 1-1

Szám 5036/99.

(lkvi)

Hirdetmény.

Gyergyó-Szárhegy községi közhelyeinek arányosításra iránti ügyben az előmunkálatok megkezdése, nevezetesen az érdekeltek képviselőinek rendezése, a költség előirányzat elkészítése végett tárgyalási határmárcius 1900. évi március hó 26-ik napjának d. e. 9 órája Gyergyó-Szárhegy községi házhoz tüzetik ki, melyre az érdekeltek birtokosok a törvényben írt követelmények terhe alatt azon figyelmetlenül idézhetnek, hogy elmaradásuk a tárgyalás megtartását akadályozni nem fogja.

A kir. törvényszék.

Csik-Szeredán, 1900. február 28-án

Kovács Lajos, kir. törv. bír.

Szám 360/1900

[51] 1-2

Hirdetmény.

Közhírre tétetik, hogy a Csik-Szt-Márton és Csik-Csekefalva község tulajdonát képező, a II-ik határrezszen levő Magyaros és Táblamező nevezet alatt ismeretes legeids területek 1900. évi legeltetése, a két község közös tanács-termében 1900. évi március hó 25-én délután 2 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

A feltételek a körjegyzői irodán a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csik-Szt-Mártonon, 1900. március hó 9-én.

Csiszér Károly, Boga Bálint, körjegyző.

Gáboosi Mihály, bír.

Pályázati hirdetés.

A csik-gyimesfelsőlóki községi iskolánál ujonnan rendszeresített II-ik tanítói állásra 1900. évi március 20-ig pályázat hirdetettik. Fizetése: 740 korona havonként fizetve. Lakás két szoba, konyha és pince. Faktuálány: 60 korona. Köteleessége a 3., 4., 5. és 6-ik vegyes osztályok vezetése, a még ezután beállítandó faiskola kezelése és tanító társával közösen az ismétlődő oktatása. Ezen állásra okleveles tanítók és tanítónők pályázhatnak. Felszerelt kérvények alulírottához küldendők.

Benke János, pleb. iskolaszéki elnök.

[40] 2-2

Árverési hirdetményi kivonat.

A csik-szeredai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi, hogy a csik-szeredai takarékpénztár részvénytársaság végrehajtásának Miklós Ferenc végrehajtását szándékozik elleni 120 forint kötelezettséget és járuléka iránti végrehajtási ügyben a csik-szeredai kir. törvényszék területén lévő Csik-Szépmez község határára fekvő, a csikszépvízi 2274. sz. telken a. f. 1. rész. 2324., 2327/1. rész. kaszálóra, az 1881 évi 60 t.-cz. 156. §. a) a. az árverést nemcsak Miklós Ferenc végrehajtását szándékozik, hanem ill. Barabás Márton, Miklós Lejós, Miklós Erzsébet f.ér., Péter Mózesné, Miklós Veronika, Miklós György kiskorú tartulajdonosokat illető hányadra is 420 forint kiállási árban elrendelt és hogy a lennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi március hó 30-ik napjának délelőtti 9 órakor Csik-Szépmez község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiállási árnál alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan kiállási árának 10%-át, készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt. m. kir. igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiállást kezébe letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a birtokpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozási elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Csik-Szereda, 1899. évi okt. 9-én.

Geczó Béla, kir. tiszéki bír.

[54] 1-1

64. szám

1900.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírre teszi, hogy a csik-szeredai kir. járásbíróának 1899. évi V. 249. §. végzése folytán Dr. Fehér Antal ügyvéd által képviselt Péter István csikvárdotlali lakos részére ill. Kánya József csikdelnei lakos ellen 102 forint 36 kr. kötelezés a jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesétől lefogalt és 390 ltra becsült ingóságokra a Csik-szeredai kir. járásbírószék fenti számu végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felfüggetelt követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szándékozik a Csik-D-én levő magánháza hártárolt 1900. évi március hó 2-ik napján délelőtti 8 óraja kidzvetik, a mikor a bíróság lefogalt okrok és lovak a legtöbbet ígérőnek készpénzítés mellett, szükség esetén becsesron alul is el fognak adatni.

Felhívattak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételéről a végrehajtató kövételét megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglaltás korában esz-közöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentést tettek, hogy az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött irásban leadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasztják, mert különben csak a vételár fölsőlegre fognak adhatni.

Kelt Csik-szeredában, 1900 évi febr. 17. n.

Keresztes Gyula, kir. bír. végrehajtó

[53] 1-1

A csik-szeredai kerületi betegsegelyző pénztár.

Vagyonmérleg 1899. december 31-én.

Table with columns for 'Vagyon' (Assets) and 'Teher' (Liabilities). Assets include cash, real estate, and other items. Liabilities include debts and other obligations. Total assets and liabilities are both 10033.12.

Csik-Szereda, 1899. december hó 31-én.

Lakatos Mihály, titkár.

Lux Sandor, pénztárnok.

Darvas Béla, elnök.

[50] 1-1

Szives tudomásul!

Van szerencsem nagybecsű megrendelőim és a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a taraszi és nyári idényre szóló legfinomabb minőségű valódi

gyapju és kamgarn

szöveteket beszerestem és ez által abba a kellemes helyzetbe vagyok, hogy nagybecsű megrendelőimet kívánalmak szerint a legjobban kiszolgálhatom.

Ugy szinten mindennemű férfi-zabó kellekkel ellátásra is raktáron tartok. Tehát mielőtt becses megrendelőimnek eddigi szives pártfogásukért köszönetet mondának, egyuttal kérem, hogy irántam tanusított pártfogásukat a n. é. közönséggel együtt részemre fentartani sziveskedjenek és becses megrendelőikkel szerencséseltetni méltóztatassanak, melyek után vagyok szolgálatukra kész, Csik-Szeredán, 1900. év február hóban

Dóczy János, férfi-zabó. (Saját-ház.)

Becsület és szorgalom!

Advertisement for Mustar wine. Text: 'Érdekesnél sohase hiányozzék.' 'A medgyesi medgyaszőlő és ipari kiállításra a legnagyobb eredménnyel kitüntetve.' 'Melyik a legolcsóbb és a legízesebb fűszer mindennemű húslevekhez.' 'Az általánosan elismert ERDÉLYI MUSTOS MUSTÁR!' 'világos szőlő, fűszeres, kitűnő író' 'barna, fűszer nélkül édes, erős' '1 üveg 420 gramm - 80 fillér.' '1 üveg 420 gramm - 60 fillér.' '1 üveg 450 gramm - 1 korona.' '1 üveg 450 gramm - 1 korona.' '1 kilo üveg nélkül - 2 korona.' '1 kilo üveg nélkül - 2 korona.' 'dizsezen kiállított üvegekben. - Nagyobb megrendelésre osztásra különös árkedvezmény. - Hűvös és száraz helyen tartandó!' 'Kaphatók Csik-Szeredában: Nagy Gyula, esztergomi és fűszerkereskedés. Nagy-Szebenben: Fuchs Lajos, Klein M. János, 'Concordia' kereskedelmi részvénytársaság, Gürtler Gusztáv, Wagner J. Ferenc, Reisszabinger J. A., Hamn Fr. Béla, János, Simonis M. G., Ballmann Gyula, Binder Fr. Mihály, Rudolf. Bukarestben: Hietz G. Beesterosón: Nöner J. Berethalomban: Salzer Mihály, gyógyszerár. Gyöngyösön: Kozmási János fia. Gyergyó-Tölgyesen: Görög & Javoránszky. Brassóban minden csomoge és elsőjobb fűszerüzletben. Medgyesen: Ifj. Burtsch János és Schenkel Márton. Szászvároson: Gratz Fr. János. Bogyvározt: Teutsch B. J. és id. Mitschlacher J. B. Szebenben: Breitenstein J. csomogkereskedés. Különösen kaphatók minden csomoge és elsőjobb fűszerkereskedésben.' 'Élő erdélyi mustárgyár BORNUNG GYULA, Brassó.' 'Erdélyi az emészteszt és étvágyat kelt.' 'Erdélyi az emészteszt és étvágyat kelt.' 'Erdélyi az emészteszt és étvágyat kelt.'

Advertisement for Székelyhid Sándor. Text: 'UJ ÜZLET! (a Hutter szállodával szemben) UJ ÜZLET!' 'Nagyérdemű közönséghez!' 'Midőn árúimnak nagyrésze már megérkezett, bátor vagyok azon kérelemmel járulni, hogy méltóztatassanak üzletbenem meggyőződést szerezni az én általán hirdetést és szem előtt tartott ércem mibenléte felől. En nem akarom a reklámok hazájába a lapoktól felvetni por által üzletem hírnevét megállapítani, hanem egyszeri meggyőződés éleg alapot fog arra szolgáltatni, hogy a nagyérdemű közönség becses bizalmat más-kor is kiérdemeljen. Valamint butor megrendelések is a legkedvezőbb feltételek mellett a legnagyobb pontossággal eszközöltenek. Midőn üzlettem és magamat a nagyérdemű közönség becses jó indulatában ajánlvá maradok' 'Kész szolgálatul Székelyhid Sándor.' 'Üzletem a déli órákban is nyitva van!' 'Erdélyi az emészteszt és étvágyat kelt.' 'Erdélyi az emészteszt és étvágyat kelt.' 'Erdélyi az emészteszt és étvágyat kelt.'